

Farma – společný koníček tří hasičů

František Farka, Pavel Farka a Martin Farka jsou bratři a také všichni profesionální hasiči. Jejich společným koníčkem je rodinná farma zaměřená na produkci plemenných zvířat masného skotu limousin. Po pracovní době tráví na farmě i s rodinami veškerý svůj volný čas. A že jim to jde, dokazuje řada skutečností: jejich chov patří k nejlepším v republice, všechna nabízená zvířata se během aukcí pravidelně prodají a býk Vojta z Todně dokonce obdržel na letošní výstavě Země žitelka prestižní ocenění Zlatý klas.

Vladislav Fuka

Nejstarší František vystudoval obor veterinární technik a jeden čas pracoval v nedalekém družstvu jako zootechnik. Vyučený automechanik Pavel si později doplnil ekonomické vzdělání

poslední, se zabývá ekonomikou a dotacemi. Pokud nejsou zrovna ve službě, dělají všechno, co je v danou chvíli třeba.

Ekologická farma

„Pocházíme ze statku z Todně, kde hospodařil náš pradědeček,

půdy v okolí Trhových Svinů v katastrech Březí, Todeň a Rankov, z toho 200 hektarů připadá na travní porosty a zbytek na ornou půdu. Původně jsme chtěli hospodařit po práci jen asi na dvacet hektarech a pro vlastní potřebu produkovat hovězí. Zdejší vlastníci půdy nám ale sami začali nabízet svoje pozemky, neboť jsme jim platili nájemné a také daň z pozemku, což původní uživatel nedělal. Z dvaceti hektarů jsme měli rázem hektarů osmdesát a v současnosti už vlastníme 110 hektarů zemědělské půdy. Tu jsme zpočátku museli kupovat, jinak by ji skupili spekulanti, takže jsme se také dost zadlužili.“

Trvalé travní porosty slouží k chovu skotu, orná půda k produkci obilnin a osiva jetele. Na farmě využívají pětiletý osevní postup, kdy se střídají pšenice, ječmen, žito, oves a jetel na semeno. Oves se seje s jetelem jako krycí plodina a první rok se senáží. Stejně končí i jetel z první seče, který mimo jiné výrazně zlepšuje bonitu po léta zanedbávaných pozemků a pak

Pavel Farka a zástupce firmy P & L Marek Psota (zleva)

Foto Vladislav Fuka

a nejmladší z bratrů Martin vystudoval střední zemědělskou školu. Takže karty jsou rozdané.

takže ke zvířatům a k půdě máme silný citový vztah,“ říká Pavel Farka, který nás po farmě prová-

Ze starého kravína vybudovali Farkovi zimoviště, které bude od letošní zimy vyhrazeno jen pro matky s telaty

Foto archiv

František má na starosti především zvířata a plemenářskou práci, Pavel mechanizaci, pozemky a rostlinou výrobu a Martin, který na farmu přišel jako

zel. „Hospodaříme od roku 2007 a dnes máme přibližně osmdesát matek a 180 dalších zvířat plemene limousin. Obhospodařuje přibližně 300 hektarů zemědělské

už dozrává na semeno. Přibližně čtvrtinu vyprodukovaných jadrných krmiv spotřebují na farmě, zbytek je určen k prodeji. „Jme ekologická farma, a tak nepěstu-

Zatím rozestavěné zimoviště pro jalovičky a býčky by mělo být dokončeno a kolaudováno ještě letos

Foto Vladislav Fuka

Staré sýpky u přípravných krmiv slouží po drobné úpravě stále svému účelu

Foto Vladislav Fuka

jeme kukuřiči,“ říká náš průvodce. „Přesvědčili jsme se, že vysoké užitkovosti lze dosáhnout i bez kukuřice jen s kvalitním senem, senáží a jádrem.“

Investice do zvířat

„Bylo nám jasné, že pokud chceme vybudovat životaschopnou farmu, musíme investovat do půdy, zvířat, staveb a do techniky,“ pokračuje Pavel Farka. „Problém byl v tom, že jsme začínali od nuly a museli investovat do všeho naráz. Z platu státních zaměstnanců jsme živili rodiny a všechny utržené peníze jsme ihned investovali do farmy. A tak je tomu dodnes. Sníme o tom, že bychom se jednou všichni věnovali farmaření na plný úvazek.“

Spoustu peněz museli bratři Farkové vynaložit na vybudování základního stáda. V té době stála chovná kráva s teletem 60 tisíc korun, jedna jalovice dovezená z Francie vyšla na stejnou částku. Což bylo pro začínající farmáře moře peněz. Měli ale štěstí na lidi. Německý chovatel Josef Lang jim dodal deset jalovic s tím, že je Farkovi zaplatí, až budou moci. „Věřil nám, viděl náš zápal a stačilo mu podání ruky,“ oceňuje postoj německého chovatele Pavel Farka. „Samozřejmě jsme mu za půl roku celé stádo zaplatili, ale hodně nám to pomohlo. Člověk, který nás neznal, nám věřil. V Čechách by to nikdo neudělal.“

Investice do budov

Společně s půdou zakoupili bratři Farkové v roce 2007 i staré budovy v zemědělském areálu v Březí. V roce 2009 využili dotace z Programu rozvoje venkova na modernizaci zemědělských podniků k rekonstrukci původního kravína na zimoviště, které bylo kolaudováno v roce 2010. V té době také opravili střechu nad skladem, kde je uskladněné veškeré seno.

„Navíc jsme museli kupovat půdu pod stavbami, často od mnoha majitelů. Bylo to těžké

a velice náročné na finanční zdroje. Neměli jsme doložené žádné finanční zdraví, nikdo nám nechtěl půjčit, a když, tak za vysoké úrokové sazby,“ po-

zkracoval, a tak jsme často sklízeli obilí, které už klíčilo v klasech. Místo potravinářské produkce s cenou pět tisíc korun za tunu bylo obilí vhodné akorát

Sklízecí mlátička Sampo Comia C 8 splnila veškerá očekávání farmářů

Foto Vladislav Fuka

stěžoval si náš průvodce. „Situace se změnila, když jsme mohli vlastními pozemky či stavbami ručit, úrokové sazby šly výrazně dolů. Dnes máme vybudován sklad píce, přípravnou krmiv a již zmíněné zimoviště. Protože se nám už do této stáje zvířata nevejdou, stavíme nyní další zimoviště pro mladé jalovice a býčky, které bychom měli letos kolaudovat. Obě zimoviště – jak pro matky s telaty, tak pro jalovice a býčky, budou propojené uličkami.“

Investice do techniky

Za devět let vyměnili na farmě téměř veškerou techniku, s níž začínali. Původní stroje měly malý záběr a byly technicky zastaralé, takže je postupem času nahradily nové traktory, žací stroje a lisy. Tedy technika nezbytná k výrobě kvalitní senáže a sena.

„Největší problém jsme ale měli se sklízni obilnin, neboť jsme byli vázáni na služby,“ vzpomíná Pavel Farka. „Když byl mokrý rok, čas na sklizeň se

ke krmní ryb. Ztráty v takovém roce dosahovaly několik stovek tisíc korun. To nás přimělo k tomu pořídit si vlastní sklízecí mlátičku. Původně jsme uvažovali o nějakém starším stroji. Pak se ale otevřela možnost čerpat z Programu rozvoje venkova dotaci na sklízecí mlátičky a této šanci jsme využili. Vybrali jsme z několika značek, zjišťovali jsme si parametry, ceny, objížďeli jsme uživatele a sbírali informace. I z článků v týdeníku Zemědělec jsme se dozvěděli o finských mlátičkách Sampo. Zjistili jsme, že jde o jednoduché mechanické stroje ze švédské ocele s minimem elektroniky, které se osvědčují v náročných klimatických podmínkách Finska, jež se blíží našim podmínkám v podhůří Novohradských hor. A tak jsme si vloni poříдили mlátičku Sampo Comia C 8 s listou o záběru 5,1 metru, s pohonem všech kol a širokými pneumatikami, která navíc vyšla finančně nejlépe.“

(Pokračování na str. 19)

(Dokončení ze str. 18)

Typický stroj pro farmáře

„Lehká a jednoduchá mlátička Sampo Comia C 8 je určena především menším či středním farmářům, kteří u ní ocení technologii známé z velkých mlátiček,“ zapojuje se do hovoru Marek Psota ze společnosti P & L. „Přítom si ale zachovává všechny přednosti, pro které si tyto středně velké finské mlátičky oblíbili soukromě hospodařící farmáři, tedy spolehlivost, jednoduchou údržbu a snadné čištění. Navíc si velmi dobře poradí s podmáčeným terémem a i v takto náročných podmínkách spolehlivě pracuje. S možností uzávěrky předního diferenciálu a pohonu všech čtyř kol je mnohdy jediným strojem, který se může zakousnout do zralého porostu.“

Tato čtyřbubnová sklízecí mlátička s lamelovými síty, které se dají snadno vyjmout (stejně jako

Ruku k dílu přikládají na rodinné farmě všichni včetně malého Vojty
Foto Vladislav Fuka

spádové desky), je vybavena novým motorem SisuPower o výkonu 210 koní s technologií SCR, který splňuje nejnovější emisní standardy a je šetrný k životnímu prostředí. Co je také

důležité, pracuje v nižších otáčkách, takže má asi o deset procent menší spotřebu pohonných hmot. Vysoký točivý moment a klidný chod zajišťují optimální sklizeň.

Správná volba

„Po dvouletých zkušenostech mohu potvrdit, že mlátička Sampo Comia C 8 splnila vše, co jsme od ní očekávali,“ hodnotí investici Pavel Farka. „Oceňuji u ní jednoduché čištění, snadnou údržbu, když všechno pootvírám, na vše vidím. Síta a spádové desky lze jednoduše vyjmout a vyčistit. Na stroj pasují české řemeny a není problém je rychle sehnat. Když si nevím rady, zavolám servisního pracovníka a ten mi vysvětlí, co mám udělat. Takže k nám nemusí jezdit, vše si opravíme sami. Letos jsme s Comií sklídili 85 hektarů vlastních a 55 hektarů ve službách. A to jak obilniny, tak i jetel, ale také kostravu, jejíž stonky byly ještě zelené a mlátička si s porostem nastojato hravě poradila. Mohu potvrdit, že se nezalekne ani porostu

Z původní vize hospodařit po práci jen asi na dvaceti hektarech a pro vlastní potřebu produkovat hovězí se „vyklubal“ jeden z nejlepších chovů masného skotu limousin v republice

Foto archiv

s dvacetiprocentní vlhkostí. Kdybychom měli dnes opět vybírat mlátičku, ukázali bychom prstem opět na Comii.“

Nelehké začátky by mnohé od jejich záměrů odradily, ne tak

hasiče. Mezi vlastnosti lidí této profese patří odvaha, obětavost, opatrnost a rozvaha. A tyto vlastnosti pomohli bratrům Farkovým osedlat i jejich náročného koníčka. ■

Úspory energie v zemědělském podniku

Typická farma spotřebuje mnoho energie, především při dojení, chlazení mléka nebo sanitaci. V situaci, kdy se spotřeba energie zvyšuje, přichází v úvahu zdroje obnovitelné energie, které začínají být energeticky efektivní a stávají se zajímavou alternativou.

Typická mléčná farma potřebuje nejvíce energie v čase dojení, chlazení mléka a při větrání stájí. Jedním z limitů, které se v minulosti vyskytovaly, byla synchronizace výroby a spotřeby energie. K energetické soběstačnosti tedy potřebuje mít v daný okamžik vlastní zdroj energie, aby bylo možné vyloučit odběr ze sítě. Pak je třeba vytvořit systém skladování energie.

Tým vědců na univerzitě v Minnesotě a výzkumné centrum v Morrisu v roce 2013 zahájili projekt s názvem Zelená energie. Mléčná farma v Morrisu dojí dvakrát denně 200 až 270 dojnic. Jde o typickou farmu střední velikosti, kterých se v Minnesotě vyskytuje hodně. Farma je částečně konvenční a částečně je zapojena do ekologického režimu

vé spotřeby energie ze sítě při dojení. V dojrně byl zaveden data logger, který sledoval 18 vstupů elektrické energie, 12 průtokoměrů, 13 snímačů teploty vody a dva snímače teploty vzduchu. Průměrné hodnoty jsou monitorovány každých deset minut po dobu dvou a půl roku. Dojrná byla také vybavena centrálním elektroměrem a měřičem spotřeby zemního plynu na ohřev vody. Spotřeba energie v ostatních částech farmy nebyla měřena, byla odvozována od spotřeby na dojrně. Ve smyslu spotřeby fosilní energie jsou dojrná a mléčnice největšími odběrateli.

Úsporná opatření

Prvním krokem k úspoře energie bylo zavedení konvertoru frekvence střídavého proudu

u kompresoru starší generace (recipročního) je 40 kWh/den u nového typu 15 kWh.

Po auditu spotřeby energie na farmě je vhodné zavést primární úsporná opatření. To představují výměníky tepla, deskové chladiče, konvertory frekvence střídavého proudu, úsporné osvětlení a ventilátory. Návržnost investice je od dvou do pěti let.

Cesta k energetické nezávislosti

Tým vědců se chystá k dalšímu kroku, který je efektivní a stále praktický. Bude to převod tepelné energie na elektrickou. Budou využívat teplo, které získají tepelnými čerpadly, například uvolněné chlazením mléka. Dalším krokem ve vývoji energetické nezávislosti farmy je za-

nosměrného proudu o výkonu 50 kW a dvě 10 kW větrné turbíny. Zavedou také systém skladování horké vody získané ze solárních kolektorů a chlazení mléka napojený na tepelné čerpadlo. V budoucnosti také chtějí získávat i energii z kejdové laguny pomocí tepelných čerpadel a ukládat ji v tancích na horkou vodu.

inzerce

„Zelený“ energetický projekt objevuje technologii skladování energie, což zásadně zvýší využitelnost obnovitelných zdrojů energie na farmách.

B. Heins, Univerzita Minnesota, výzkumné centrum Morris.

Článek uveřejněný na stránkách univerzity – Innovative renewable energy generation and storage for dairy farms.

Ing. Ladislav Krajčík
Mikrop Čebín, a. s.

Téma týdne připravil Lukáš Prýmas

I řada farem v západní Evropě využívá solární panely

Foto Alena Ježková

(pastva). Byla původně vybavená běžnými úspornými technologickými prvky, jako je plochý chladič mléka nebo výměník tepla. Cílem v roce 2013 bylo zavedení inovovaných technologií výroby energie, aby bylo dosaženo nulo-

výběvy. Původní spotřeba energie byla 55 až 65 kWh/den. Po instalaci konvertoru se snížila o 75 % na 12 kWh. Dalším krokem bylo zavedení inovativního spirálového kompresoru u mléčného tanku. Spotřeba energie

vedení obnovitelných zdrojů energie – solárních panelů na ohřev vody, fotovoltaických panelů, malé větrné turbíny a tanků na skladování horké vody.

V plánu je dále instalovat fotovoltaická zařízení jako zdroj stej-

SIAGRA

Zemědělské stavby a technologie skladování

Smaltované nádrže

Obilní sila

Čističky zrnin

Sušárny zrnin

Dotace z PRV – Investice do zemědělských podniků

SIAGRA s.r.o., I. Veselkové 271, 763 02 Zlín - Malenovice
T: 577 222 663, M: 603 842 476, E: info@siagra.cz, www.siagra.cz